

Zwarte adders in 't Dwingelderveld

Op zijn zoektochten naar gladde slangen in mei van dit jaar kwam Bert Hooijer deze prachtige zwarte adder tegen in het Dwingelderveld, helemaal verscholen onder de bosjes. Hij/zij vermeed volgens hem het zonlicht en was ook niet van plan om weg te vluchten. Bert had een paar aanvullende vragen over deze waarneming die wij samen met de antwoorden graag delen.

Is deze waarneming uitzonderlijk? Het is niet uitzonderlijk maar wel bijzonder, dus blijf waarnemingen van zwarte adders vooral doorgeven! Deze zwarte adder is ook echt goed zwart, soms zie je de tekening er nog wel vaag doorheen komen.

Hoe vaak wordt dit gezien?

Er worden jaarlijks zwarte adders gemeld, zie ook Schubben & Slijm nr 40, juli 2019. Er is een verband tussen melanisme (de zwarte kleur) en klimaatfactoren. In andere delen van Europa worden zwarte adders vooral op grotere hoogten gezien. Drenthe (Dwingelderveld) ligt weliswaar niet op grote hoogte maar wel aan de ondergrens van het zogenoemde boreale gebied welke zorgt voor iets koelere temperaturen. Dit speelt mogelijk een rol. Zwarte adders worden namelijk vrijwel alleen uit Noord-Nederland gemeld en daarbinnen in het ene gebied wel meer dan in het andere gebied.

Kunnen ze minder goed tegen zonnearmte?

Het idee is dat een zwarte adder sneller op kan warmen omdat een zwarte kleur beter warmte opneemt. Nadeel is dat ze meer opvallen dan een 'regulier' getekend exemplaar. De zon was in die periode veel aanwezig dus het is mogelijk dat deze zwarte adder de zon wat mijdt omdat deze al snel genoeg opgewarmd is.

Ik weet dat dit melanisme wordt genoemd maar is dit de tegenpool van de albino? Is dit overerfelijk?

Mogelijk speelt naast klimaatfactoren ook genetica hier een rol, maar dat weten we niet zeker. Bij albino dieren (in het algemeen) speelt wel dat ze minder goed tegen de zon kunnen. Albinisme (ontbreken van pigment) en melanisme (veel pigment) is wel een soort tegenpool van elkaar.

Kris Joosten, Rolf van Leeningen & Bert Hooijer

Deze zwarte adder werd waargenomen in mei 2019 in het Dwingelderveld (Drenthe). (Foto: Bert Hooijer)

Teken-encefalitis

Aangezien het erop lijkt dat het TBE-virus zich in Nederland verder aan het verspreiden is willen wij hieraan kort aandacht besteden.

Wat is Teken-encefalitis?

Teken-encefalitis is een ziekte met koorts en hersenvliesontsteking of hersenontsteking. Mensen krijgen deze ziekte door het TBE-virus dat met name door besmette teken overgedragen kan worden. De ziekte komt op dit moment vooral voor in delen van Noord, Oost- en Midden-Europa (o.a. in Duitsland en Oostenrijk), Rusland en bepaalde gebieden in Centraal-Azië. Probeer tekenbeten te voorkomen door vaak te controleren op tekenbeten en teken dan direct te verwijderen.

Wat zijn de klachten bij Teken-encefalitis?

De meeste mensen die besmet zijn geraakt met het virus worden niet ziek of krijgen milde klachten 7 tot 14 dagen na een tekenbeet. Bij de mensen die ziek worden, verloopt de ziekte meestal in twee fasen. In de eerste fase lijken de klachten erg op griep (milde koorts, hoofdpijn en pijn in het hele lichaam: spieren en gewrichten, misselijk worden en overgeven, moe zijn). Deze fase duurt 2 tot 7 dagen. Hierna heeft een patiënt ongeveer een week geen klachten. In de tweede fase kunnen de hersenen, hersenvliezen en ruggenmerg ontstoken raken. Daarbij kunnen de volgende klachten ontstaan: zware hoofdpijn, verminderd bewustzijn, slaperigheid, ander gedrag, geheugenverlies, verlammingen, vaak van de armen en de romp, niet goed tegen het daglicht kunnen, misselijkheid en duizeligheid.

Meer informatie:

<https://www.rivm.nl/vragen-en-antwoorden-tekenencefalitis>